

Begrepp i politiken

Acklamation

Mötestekniskt ord som innebär att beslut fattas utan omröstning på basis av ja- eller nej röster från mötesdeltagarna. Ordförande avgör om ja- eller nej rösterna överväger och fastställer beslutet med ett klubbslag. Har inte omröstning begärts innan klubban fallit, är beslutet fattat med acklamation.

Ajournering

Tillfälligt avbryta, eller skjuta upp, ett sammanträde till en senare tidpunkt.

Allmänhetens frågestund

Ett tillfälle samband med att kommunfullmäktige då kommunens invånare har möjlighet att ställa frågor till förtroendevalda.

Allmänna handlingar

En handling som kommit in till, eller upprättats av, en myndighet och förvaras där. Det gäller även handlingar som skickats från myndigheten. Allmänna handlingar ska enligt offentlighetsprincipen vara tillgängliga för alla att ta del av, om sekretess inte föreligger.

Anslag

En form av tillkännagivande som görs på kommunens anslagstavla.

Arbetsutskott (AU)

Arbetsutskottet består av en mindre grupp förtroendevalda ur kommunstyrelsen eller nämnden för att främst bereda ärenden inför beslut.

Arvode

Ekonomisk ersättning till förtroendevalda för politiskt utfört arbete. Ersättningens storlek beslutas av kommunfullmäktige.

Avslag

Att avgöra ett ärende genom att säga nej till det som begärs.

Beredning

Samlingsbegrepp för att förbereda och utreda ett ärende innan det går till beslut. Ärenden som ska behandlas av kommunfullmäktige ska först behandlas/beredas av kommunstyrelsen, med vissa undantag så som valärenden.

Besvarad

En motion eller ett medborgarförslag kan anses besvarat om exempelvis arbetet redan pågår eller om nämnden inte har förutsättningar att genomföra förslaget i närtid.

Bifalla

Att avgöra ett ärende genom att säga ja till det som begärs.

Bordlägga

Beslut om att skjuta upp debatt och beslut i ett ärende till ett senare möte. Ett bordlagt ärende ska behandlas under nästa möte om inte fullmäktige eller nämnden beslutar annat. Under tiden får ärendet inte beredas ytterligare.

Dagordning

En i förväg uppgjord planering av ett möte. Innehåller en förteckning över alla ärenden och övriga frågor som ska behandlas vid ett sammanträde.

Debatt

En i förväg planerad diskussion.

Delegation

Innebär att överlåta beslutanderätten till någon annan. En nämnd kan delegera till utskott, ledamot eller ersättare i nämnden eller anställd i kommunen att fatta beslut på nämndens vägnar. Delegationsbeslut ska anmälas till nämnden. Vad som får delegeras regleras i nämndens delegationsordning.

Diarium

Ett register som är upprättat i tidsföljd över inkomna, upprättade eller expedierade

ärenden och handlingar. Varje ärende som diarieförs får ett diarie- eller handlingsnummer.

Ersättare

Om en ledamot helt eller delvis inte kan närvara vid ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe. En ersättare kallas även ibland för suppleant.

Expedieras

Handlingar som sänds iväg till någon.

Fråga

Ledamöter i kommunfullmäktige kan ställa en fråga till ordförande i nämnd eller styrelse. Endast den som frågar och den som svarar deltar i diskussionen.

Föredragande

Den som i fullmäktige, nämnd eller styrelse presenterar ett ärende.

Föredragningslista

En dagordning över ärenden som ska behandlas vid ett sammanträde. Kan även kallas ärendelista.

Förtroendevald

En person som fått sina politiska uppdrag av väljarna eller av en politisk församling.

Förvaltning

Under varje nämnd finns en förvaltning. Där arbetar tjänstepersoner med uppdrag att ta fram underlag till och utföra nämndens eller styrelsens beslut.

Gruppledare

Ledare i fullmäktiges partigrupper.

Handling

Föremål som innehåller information av något slag. Det kan exempelvis ett dokument, ett mail eller en ljud- eller bildfil.

Handläggare

Tjänsteperson som bereder och presenterar ett ärende samt skriver förslag till beslut.

Hemställa

Att formellt begära något.

Inhibition

Ordet betyder inställda. Inhibitionsbeslut är en särskild form av beslut som innebär att underinstansens beslut inte ska verkställas eller gälla i avvaktan på att överinstansen (t ex vid överklaganden) avgör ärendet.

Inkommen

När handling anlant till myndighet eller kommit behörig tjänsteperson eller politiker tillhanda.

Interimistiskt beslut

Ett beslut som gäller tillsvidare, det vill säga till dess slutgiltiga beslutet har fattats.

Interpellation

En skriftlig fråga ställt av en ledamot i kommunfullmäktige som kräver ett mer utförligt och skriftligt svar. Andra ledamöter får också delta i debatten. En interpellation får riktas till ordförande i nämnd, fullmäktigeberedning eller till de förtroendevalda som fullmäktige bestämmer.

Justering

Ett protokoll ska justeras. Vid varje sammanträde utses någon att tillsammans med ordförande justera protokollet. Justeraren intygar att protokollet på ett korrekt vis berättar vad som skedde på sammanträdet.

Jäv

Jäv är när någon av ledamöterna är personligen berörd av ett ärende. En ledamot som är jävig får inte delta i handläggningen av ärendet. Det finns olika jävsgrunder: sakägar-, intresse- och släktskapsjäv, ställföreträdarjäv, tillsynsjäv, ombudsjäv och delikatessjäv.

Kommunalsråd

Politiskt vald företrädare för den politiska verksamheten.

Kommunfullmäktige (KF)

Det högst beslutande organet i kommunen. I KF fattas principiella beslut, så som vilka mål kommunen ska ha, nivån på den kommunala skattesatsen och om kommunens budget. KF

kontrollerar också att nämnderna sköter sitt arbete efter lagar och regler, och följer de beslut som fullmäktige fattat.

Kommunrevisionen

Kommunrevisionen arbetar på uppdrag av kommunfullmäktige. Deras uppdrag är att självständigt granska kommunens verksamheter och ekonomi.

Kommunstyrelse (KS)

Kommunstyrelsen planerar, leder och samordnar kommunens verksamhet och ekonomi samt bereder ärenden till fullmäktige. KS ska också verkställa fullmäktiges beslut och ha uppsikt över nämnderna.

Kommunala bolag

Kommuner kan bilda företag till vilka de kan överlåta en eller flera kommunala angelägenheter. Kommunala bolag kan vara helägda av kommunen eller ägas tillsammans med andra kommuner eller företag. Bolagen är egna juridiska personer och är reglerade av olika lagar, främst aktiebolagslagen.

Kungörelse

Betyder offentligt meddelande eller tillkännagivande. Inför varje fullmäktigesammanträde upprättas en kungörelse. Den innehåller uppgifter om tid och plats för sammanträdet samt om de ärenden som ska behandlas i angiven ordning. Kungörelsen ska minst en vecka före sammanträdet lämnas till ledamöterna och ersättarna.

Ledamot

Vald ordinarie representant i KF, KS eller nämnder.

Majoritet

Mer än 50 procent av ledamöterna i KF, KS eller nämnder eller 50 procent plus ordförandes utslagsröst.

Kvalificerad majoritet innebär att ett förslag måste antas av mer än hälften av de närvarande röstberättigade. Enkel majoritet

innebär att ett förslag måste stödjas av mer än hälften av de totalt angivna rösterna.

Mandat

Uppdrag att för sitt partis räkning förfoga över en plats i exempelvis fullmäktige.

Mandatperiod

De fyra åren mellan valen. Mandatperioden för fullmäktige börjar 15 oktober valåret och mandatperioden för övriga styrelser och nämnder börjar nästkommande 1 januari.

Motion

I politiska sammanhang är en motion ett skriftligt förslag från en eller flera ledamöter i KF. En motion leder alltid till att KF tar ställning till ärendet genom att fatta beslut.

Nominering

Namnförslag på person som ska väljas till kommunalt förtroendeuppdrag eller styrelseuppdrag.

Nämnd

En politisk nämnd inom kommunen består av ett visst antal ledamöter och ersättare som är utsedda av KF. Antalet ledamöter i nämnderna varierar. Nämnderna beslutar om verksamheten inom sina respektive områden och ansvarar för att fullmäktiges beslut verkställs.

Offentlighetsprincipen

Principen att alla medborgare har rätt att ta del av allmänna handlingar i enlighet med tryckfrihetsförordningen.

Opposition

Politiskt parti eller politiska partier som inte har majoritet.

Ordförande

Leder och fördelar ordet på ett sammanträde.

Presidium

Består av det antal ordförande som beslutats. KF:s presidium består av en ordförande och två vice ordföranden.

Partigrupp

Varje partis ledamöter och ersättare i fullmäktige samt i styrelser och nämnder.

Proportionella val

Valsystem för att fördela mandat mellan partier i allmänna val i proportion till partiernas röstetal.

Proposition

Ett av ordförande framställt förslag till beslut vid omröstning.

Propositionsordning

En uppställning av de olika förslagen till beslut vid en omröstning. Om det finns mer än två förslag till beslut kan det ha betydelse i vilken ordning förslagen ställs mot varandra.

Protokoll

Skriftlig redogörelse för vad som sker och vilka beslut, förslag, omröstningar och reservationer som tas under ett sammanträde.

Remiss

Ett ärende skickas på remiss för att exempelvis nämnder och styrelser ska få lämna sina synpunkter kring detta innan det tas upp för beslut. Remissen kan också komma från andra organisationer som vill ha kommunens åsikt i frågan.

Reservation

En ledamot eller tjänstgörande ersättare kan reservera sig mot ett beslut. Reservationen kan antingen vara muntlig eller skriftlig och markerar ledamotens ogillande mot beslutet.

Röstlängd

Förteckning över röstberättigade personer.

Styrelse

Politiskt vald församling som ansvarar för ett visst område, exempelvis kommunstyrelsen. Kan också vara ledningen i för en förening eller ett bolag.

Tjänsteskrivelse

Underlag och förslag till beslut skrivet av en tjänsteperson.

Valberedning

Valda ledamöter som förbereder förslag på personer som ska väljas till styrelse eller nämnder.

Valkrets

Ett geografiskt område för vilket ett bestämt antal mandat ska fördelas mellan partierna.

Votering

Innebär rösträkning. I första hand röstar fullmäktiges ledamöter genom att ropa "ja" till det förslag man stödjer, en s.k. försöksvotering. Om någon begär omröstning ska rösterna räknas.

Yrkande

Formellt förslag till beslut, dvs. att begära eller föreslå att den politiska församlingen ska besluta på ett visst sätt.

Yttrande

Ett ställningstagande inför beslutsfattande från annan berörd instans. Många viktiga ärenden i en kommun är föremål för exempelvis remiss där de berörda nämnderna och kommunstyrelsen avger yttranden innan fullmäktige fattar beslut.

Återremiss

Beslut att sända tillbaka ett ärende för fortsatt beredning.

Ärende

Sakfråga som KF, styrelse eller nämnd ska fatta beslut om.

Överklaga

Ett beslut som fattats av KF, nämnd eller av tjänsteperson på delegation kan överklagas. Ett annat ord för detta är att kommunmedborgarna har besvärsmätt.